

Mateusz Grajzer¹

Jakub Żebrowski²

Pod merytoryczną opieką ppłk. dr. inż. Piotra Szczepańskiego

ZNACZENIE POLSKI I POLSKIEGO ZBROJENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA WSCHODNIEJ FLANKI NATO

Streszczenie: W artykule przedstawiono sytuację Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej plany w kontekście zbrojenia oraz rozwoju sił zbrojnych. Omówione zostały działania oraz wydarzenia, które przyczyniły się do podjęcia powyższych działań. Poruszona została polityka oraz strategia krajów NATO, jak i głównego przeciwnika sojuszu, czyli Federacji Rosyjskiej. Opisane zostały zakupy polskiej zbrojeniówki oraz kroki podjęte przez siły zbrojne i Ministerstwo Obrony Narodowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa narodowi, ale także wzmocnienia potencjału obronnego wschodniej granicy sojuszu północnoatlantyckiego.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, NATO, Federacja Rosyjska, siły zbrojne, modernizacja, przemysł zbrojeniowy

WSTĘP

Dnia 24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska dokonała inwazji na terytorium niepodległej Ukrainy. Kraje europejskie stanęły przed realną wizją wybuchu III wojny światowej. Widmo II wojny światowej i pamięć o niej natychmiast wróciła do europejskich domostw. Okazało się, że po raz kolejny Zachód dał się oszukać, po potwierdzeniu faktycznego stanu spraw, pojawiły się głosy podobne do głosów Neville Chamberlaina, czy też Edwarda Wooda, czyli zapoczątkowanego przez pierwszego z powyższych dżentelmenów pojęcia zwanego: *appeasementu*³, czyli polityki polegającej na ustępstwach wobec Trzeciej Rzeszy Adolfa Hitlera. Na szczęście te głosy nie uzyskały większościowego poparcia, a nawet spotkały się z ogniem krytyki. Świadczy to tylko, że jednak jest drobna nadzieja dla Starego Kontynentu i w końcu uczymy się na błędach historii, a nie tylko je powtarzamy. W tamtym czasie kremlowska propaganda nakazywała nam wierzyć w pewną porażkę Ukrainy i powrotu do sytuacji sprzed wydarzeń z okresu 2013/2014, czyli Euromajdanu. Jednakże okazało się, że Rosji jedyne co się udało, to wprowadzenie świata w kłamstwo, którym był poziom wyszkolenia i skuteczność rosyjskiej armii.

Ukraina odparła zadany cios i prowadzi wojnę nadal, w dniu 5 kwietnia 2023 r. minął właśnie 406 dzień obrony, a dla Polski, jak i innych państw, które

¹ Mateusz Grajzer – student studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki.

² Jakub Żebrowski – student studiów II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe na Wydziale Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Wojsk Lądowych imienia generała Tadeusza Kościuszki.

³ Appeasement (ang.) – tłumaczenie na język polski – zaspokajanie, uspokajanie, łagodzenie.

graniczą z Federacją Rosyjską stało się faktem, że mimo przynależności do NATO⁴ nie można polegać tylko na sojusznikach, lecz trzeba wdrożyć takie środki, aby sam pomysł ataku na dany kraj był już nieopłacalny. Wojna na Ukrainie jest dla całego Sojuszu Północnoatlantyckiego faktycznym sprawdzianem oraz realnym zagrożeniem dla jego spójności. Wynika to z faktu występowania umów handlowych oraz uzależnienia się od tańszych surowców naturalnych choćby takich krajów jak Niemcy – jednego z czołowych członków NATO. Jednak wraz z kolejnymi tygodniami trwania konfliktu, strach i niepewność przesuwały się na dalszy plan, cały konflikt militarny stał się motywatorem⁵ i budzikiem dla sygnatariuszy paktu, że w końcu dość odwracania wzroku i usprawiedliwiania agresywnej polityki ekspansji Kremla. Widzimy jak poważne kroki zostały podjęte. Mówimy tu o potężnej pomocy militarnej i humanitarnej dla Ukrainy, dołączeniu Finlandii do sojuszu NATO, wyrwaniu Republiki Niemieckiej z uzależnienia się od Rosji oraz co najważniejsze: przypomnieniu uczestnikom sojuszu, że należy się zbroić, a nie tylko polegać na przeświadczeniu, że sojusz jest silny. Najlepiej przytoczyć tu słowa Williama Jamesa: „Łańcuch jest tak mocny, jak jego najsłabsze ogniwo, a życie to w końcu łańcuch”.

Polska jako największy kraj wschodniej flanki NATO (przed wstąpieniem Finlandii do paktu) jest bardzo ważnym członkiem pod względem taktycznym i strategicznym. Gdy doszły wiadomości o wojnie do Polaków, nie czekali ani chwili, bez najmniejszego namysłu ruszyła fala pomocy, nastąpiło otwarcie granic dla uchodźców (co może pod względem bezpieczeństwa było sporym zagrożeniem, lecz w tamtym czasie postanowiliśmy podjąć to ryzyko dla dobra ofiar straszliwej i krwawej wojny), w opinii publicznej pojawiło się uczucie paniki oraz wątpliwości czy aby na pewno jesteśmy w stanie się obronić przed potencjalnym najeźdźcą. Następstwem tych dywagacji było uchwalenie przez polski rząd Ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, w której pojawiły się takie zagadnienia jak: wydatki na poziomie 3 proc. PKB dla polskiej armii, dobrowolna zasadnicza służba wojskowa, nowe rodzaje służby wojskowej, zmiany w finansowaniu i system zachęt do służby, uelastycznienie awansów w wojsku i to tylko kilka z szeregu rozwiązań zawartych w ustawie. Zawarliśmy umowę z Koreą Południową dotyczącą licencji na technologię, jak i zakup sprzętu. Dodatkowo Polska ponownie stara się rozkręcić maszynę przemysłu zbrojeniowego. Te wszystkie działania tylko mogą świadczyć o tym jak ważne jest dla nas bezpieczeństwo nasze, jak i sojuszników⁶.

1. AGRESYWNA POLITYKA BLOKU WSCHODNIEGO

Imperialne zapędy Rosji są znane już od dobrych kilku wieków. Agresja tego państwa na Ukrainę zwiększa ryzyko ataku na terytorium państw koalicyjnych.

⁴ NATO – Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego – międzynarodowa organizacja polityczno-wojskowa utworzona na mocy podpisanego 4 kwietnia 1949 r. Traktatu Północnoatlantyckiego (Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r. (Dz.U.2000.87.970)).

⁵ Motywatory – czynniki wzbudzające proces motywacyjny, które zostają przez człowieka przyjęte i stają się jego motywami (pragnieniami, impulsami) do działania.

⁶ W. Lorenz, *Wysunięta obrona – nowe podejście do polityki obrony i odstraszenia NATO*. Dostępne pod adresem: <https://www.pism.pl/publikacje/wysunieta-obrona-nowe-podejscie-do-polityki-obrony-i-odstraszenia-nato> [dostęp: 09.04.2023].

Podczas inwazji władze rosyjskie zaczęły grozić atakami na konwoje NATO udzielające Ukrainie wsparcia militarnego. Z wypowiedzi rosyjskich polityków wynika również, że sygnatariusze paktu muszą rozważyć zagrożenie użyciem broni nuklearnej w przypadku eskalacji konfliktu. W ten sposób Rosja dąży do podzielenia Zachodu i osłabienia jego odpowiedzi na agresję w postaci poparcia dla Ukrainy i sankcji wobec Rosji. Chociaż nie udało im się osiągnąć głównego celu, jakim jest wymuszenie zmiany władzy na Ukrainie, reżim sprzyjający putinowskiej polityce, wciąż próbuje podbić ten kraj.

Należy pamiętać, że wojna na Ukrainie trwa już kilka lat, a dokładniej od 6 kwietnia 2014 r., gdy doszło do separatystycznego przewrotu wspieranego przez siły rosyjskie w obwodzie donieckim i ługańskim. Prezydent Petro Poroszenko otwarcie mówił wówczas o zbrojnym rozwiązaniu sprawy zbuntowanych regionów. Kilkanaście dni wcześniej, 26 marca 2014 r. doszło także do poważnego kroku podjętego przez Federację Rosyjską, czyli zajęcia i anektowania Krymu. Mieliśmy wtedy kolejny sygnał o imperialnych zapędach państwa Putina. Środki użyte w tamtym czasie przez Rosjan świadczyły o zdecydowanym działaniu, jak i poczuciu bezkarności wobec Zachodu. Rosja od lat intensyfikuje kampanię hybrydową przeciwko krajom zachodnim. Ta kampania ma na celu rozbięcie sojuszy i podważenie zdolności Zachodu do szybkiego i zdecydowanego reagowania na rosyjską agresję. Rosja nasiliła także antyzachodnią propagandę skierowaną przeciwko własnemu społeczeństwu, które postrzega Zachód jako egzystencjalne zagrożenie. Sondáže pokazują, że duża część Rosjan jest skłonna poprzeć wojnę z koalicją. Na decyzję o przeprowadzeniu takiego ataku miałyby wpływ wiele czynników, w tym: możliwość szybszej mobilizacji sił w celu uzyskania regionalnej przewagi nad sojuszem, możliwość przeprowadzenia ataków z obwodu królewieckiego i Białorusi oraz ocena determinacji sojuszu do powrotu do *status quo* w obliczu groźby eskalacji nuklearnej⁷.

2. PODEJŚCIE NATO DO NOWYCH REALIÓW

Rosyjska agresja na Ukrainę spowodowała bezprecedensowy wzrost zagrożenia dla NATO. Szanse na zakończenie wojny trwałym porozumieniem akceptowanym zarówno przez Rosję, jak i Ukrainę, są niewielkie. Chociaż Rosja nie osiągnęła jeszcze swojego głównego celu, jakim jest całkowite podporządkowanie sobie Ukrainy, próby takie będą podejmowane w przyszłości. Zamiast tego państwa NATO nadal wspierałyby Ukrainę, co prowadziłyby do utrzymywania się napięć między Rosją a sojuszem, stwarzając ryzyko ograniczonych rosyjskich ataków na terytorium NATO i eskalacji konfliktu. Rosja nie zrezygnuje też z wymuszania ustępstw Zachodu w tworzeniu strefy wpływów obejmującej część terytorium Unii. Chociaż ograniczony atak na terytorium NATO jest bardziej prawdopodobny niż agresja na pełną skalę, ryzyko takiego ataku znacznie wzrosło⁸.

Rosja jest postrzegana przez NATO jako największe i bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa i pokoju w regionie euroatlantyckim. Koalicja jest głęboko przekonana, że Putin naruszył normy i zasady gwarantujące europejską stabilność. Nie

⁷ *Ibidem.*

⁸ *Ibidem.*

można więc wykluczyć dalszych ataków Kremla na inne państwa członkowskie. Jest to jeden z czynników kształtujących „nasze środowisko bezpieczeństwa”. Koncepcja wyraźnie pokazuje, że Moskwa dąży do realizacji swoich celów, stosując m.in. środki cybernetyczne wobec członków NATO i ich partnerów⁹. Nowo opublikowany dokument, który został wydany po szczycie sojuszu w Madrycie, który miał miejsce w dniach od 29 do 30 czerwca 2022 r., wyraźnie podkreśla determinację NATO w obronie wolności i bezpieczeństwa jego sojuszników. Istotą jest zapewnienie zbiorowej obrony przed wszystkimi zagrożeniami, w tym zagrożeniami cyberprzestrzeni ze wszystkich kierunków. „Jesteśmy sojuszem obronnym” – jest mocno powiedziane w koncepcji. W jej treści deklaruje się, że Sojusz będzie zawsze realizował trzy podstawowe zadania:

- odstraszenie i obronę,
- zapobieganie kryzysom i zarządzanie nimi,
- współpracę w zakresie bezpieczeństwa.

„Pojedyncze lub skumulowane złośliwe działania w cyberprzestrzeni (...) mogą osiągnąć poziom ataku zbrojnego i tym samym skłonić Radę Północnoatlantycką do powołania się na art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego” – takie stwierdzenie zostało zawarte w najnowszej koncepcji strategicznej sojuszu¹⁰.

3. POLSKA REAKCJA NA ZAGROŻENIE

Polska na arenie międzynarodowej od kilku lat podkreślała jak znaczącym zagrożeniem dla niej, jak i jej sojuszników jest Rosja. W marcu 2022 r. Sejm uchwałą nową ustawę (Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny), która na nowo określiła kierunek w jakim nasz kraj ma podążać. W końcu zaczęliśmy dostrzegać powagę naszego położenia geograficznego oraz idącego za tym niebezpieczeństwa. Została podjęta bardzo odważna modernizacja naszej armii oraz jej rozbudowa. Jednakże samych przygotowań do wzrostu potencjału militarnego możemy doszukiwać się już w 2017 r., kiedy na podstawie Ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, został powołany piąty rodzaj sił zbrojnych, czyli Wojska Obrony Terytorialnej¹¹. Już wtedy zauważono, że jest wymagana edukacja społeczeństwa w zakresie obronności polskiego państwa. Był to krok, aby nieprzymusowo zaszczepić w obywatelach umiejętności potrzebny na wypadek czasu „W”, czyli wojny. Musimy pamiętać, że w 2009 r. została zawieszona obowiązkowa zasadnicza służba wojskowa, decyzja była podyktowana chęcią przyspieszenia profesjonalizacji wojska i wynikała przede wszystkim ze zmiany środowiska bezpieczeństwa. Jednakże po tym następuje pewna luka i ograniczenie w możliwościach rezerwowych Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego WOT miał stanowić właśnie narzędzie do uzupełnienia powyższych braków.

⁹ S. Palczewski, *Koncepcja strategiczna NATO. Rosja to wróg i potencjalne źródło ataku*. Dostępne pod adresem: <https://cyberdefence24.pl/armia-i-sluzby/koncepcja-strategiczna-nato> [dostęp: 09.04.2023].

¹⁰ L. Simón, *Madrycka koncepcja strategiczna a przyszłość NATO*. Dostępne pod adresem: <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2022/06/02/madrycka-koncepcja-strategiczna-a-przyszlosc-nato/index.html> [dostęp: 09.04.2023].

¹¹ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/powszechny-obowiazek-obrony-rzeczypospolitej-polskiej-16787130/art-3> [dostęp: 09.04.2023].

Początkowo sam pomysł powołania powyższego rodzaju sił zbrojnych spotkał się z negatywnym odzewem i występowało wiele głosów przeciwnych i negujących całą tę koncepcję. Jednakże po upływie lat i zmian na arenie międzynarodowej, okazuje się, że nie było to tylko dobre posunięcie, lecz potrzebna zmiana. W grudniu 2022 r. okazało się, że liczebność Wojsk Obrony Terytorialnej wynosi 36 250 żołnierzy, a w tym samym roku wstąpiło w szeregi aż 13 742 obywateli. Jest to cenny potencjał, który może wpłynąć tylko i wyłącznie pozytywnie na możliwości operacyjne polskich sił zbrojnych¹².

Jednakże należy także powrócić do najważniejszego czynnika dla obronności Polski, jest nim właśnie Ustawa o obronie Ojczyzny z dnia 11 marca 2022 r. W wstępie zostały przytoczone główne postanowienia tego dokumentu. Powrócono do zasadniczej służby wojskowej, jednakże na tę chwilę tylko w formie dobrowolnej. Kolejnym ważnym krokiem było powołanie Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni, co pokazuje, że nie zostajemy w tyle i rozumiemy zasady nowoczesnej wojny, że wygranie jej nie oznacza tylko odnoszenia sukcesów w polu, ale i podejmowania działań w świecie wirtualnym. Zwrócono także uwagę na motywatory, ich obecność pozwala na zachęcenie młodych ludzi do podjęcia służby w wojsku oraz stworzenie warunków, by żołnierze z wojska nie odchodzili. Dzięki czemu możemy jednocześnie pozyskiwać nową, młodą siłę, zatrzymując przy tym doświadczone jednostki, które zajmą się szkoleniem i ciągłym podnoszeniem jakości. Warto także wspomnieć

o pojawieniu się nowego stopnia wojskowego, jakim jest starszy szeregowy specjalista. Dotychczas awans w korpusie szeregowych nie należał do najłatwiejszych, dlatego w celu docenienia żołnierzy, którzy mieli problem z awansem postanowiono na wprowadzenie tzw. wyróżnienia ich dokonań. Każde z powyższych działań ma na celu uatrakcyjnianie służby w szeregach armii oraz motywowania do wstąpienia do niej¹³.

4. WZROST WYDATKÓW NA ZBROJENIA POLSKIEJ ARMII

Od momentu agresji Rosji na państwo ukraińskie, nasz kraj przeznaczając coraz to większe środki na modernizację uzbrojenia armii oraz dokłada wszelkich starań na zwiększenie jej zasobów ludzkich. Zaczynając od suchych faktów finansowania polskiego zbrojenia, należy spojrzeć na wzrost wydatków na przestrzeni ostatnich lat. Wydatki na obronę narodową od 2015 r. wyglądały następująco: 37,11 mld złotych (2015), 35,34 mld złotych (2016), 36,69 mld złotych (2017), 41,85 mld złotych (2018), 43,44 mld złotych (2019), 51,82 mld złotych (2020), 58,12 mld złotych (2021), na 2022 r. wydatki miały wynosić około 57 mld złotych, jednak jak podaje „Dziennik Gazeta Prawna” (dalej: DGP), z dużym prawdopodobieństwem można założyć, że „w sumie polskie wydatki na obronność w 2022 r. były na poziomie ok. 70 mld zł, czyli powyżej 2,5 proc. PKB”. Aktualne dane na 2023 r. pokazują, że Polska ma przeznaczyć jeszcze większy skok środków na obronność. Zapisane w Ustawie budżetowej wydatki resortu obrony to prawie 97 mld złotych, co wynosi 3 procent PKB. Jednakże do przedstawionych zakontrakto-

¹² <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/13-742-zolnierzy-w-2022-roku-wstapilo-do-wojska-to-byl-rekord-od-czasu-zlikwidowania-obowiazkowej-sluzby-wojskowej> [dostęp: 09.04.2023].

¹³ <https://kancelariamdb.pl/ustawa-o-obronie-ojczyzny-najwazniejsze-kwestie/> [dostęp: 09.04.2023].

wanych wydatków należy dodać kilkadziesiąt mld złotych z Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych. Łącznie, jeżeli chodzi o wydatki na obronę narodową na 2023 r., wyniosłyby one 137,184 mld złotych, według szacunków rządu łączne nakłady na obronność mają wynieść w tym roku ok. 4,2 proc. PKB. „Mimo że w ubiegłych miesiącach kolejne kraje Sojuszu Północnoatlantyckiego zapowiadają zwiększanie wydatków na obronność, to wydając w 2023 r. ponad 4 proc. PKB na ten cel, prawdopodobnie Polska byłaby pod tym względem krajem NATO najwięcej wydającym na obronność” – dodaje DGP¹⁴.

Patrząc na dane wydatków na obronność sojuszu NATO z 2022 roku tylko 9 z 29 państw członkowskich przeznaczała na wojsko i zbrojenia ponad 2 procent PKB. Do tych państw zaliczają się: USA (3,47 PKB), Wielka Brytania (2,12 PKB), Grecja (3,76 PKB), Chorwacja (2,03 PKB), Estonia (2,34 PKB), Łotwa (2,10 PKB), Polska (2,42 PKB), Litwa (2,36 PKB) oraz Słowacja (2,00 PKB), z grona państw wydających najwięcej PKB na zbrojenia wypadły w roku 2022 Rumunia (1,99 PKB) oraz Francja (1,90 PKB)¹⁵. Z przedstawionych danych można zauważyć, że ze swoich sojuszniczych zobowiązań zdecydowanie najlepiej wywiązuje się państwa Europy Środkowo-Wschodniej. Należy jednak zaznaczyć, że są one najbardziej zagrożone na agresywną politykę Kremla co realnie wpływa na coraz to większe plany finansowania armii, ale również bardzo mocno przyczyni się dla bezpieczeństwa całej wschodniej flanki sojuszu oraz skutecznie odstrasza Rosję od ewentualnych prób prowokacji. Warto dodać jeszcze, że Stany Zjednoczone od dawna krytykują bogate kraje NATO za zbyt małe wydatki na zbrojenia. Dotyczy to przede wszystkim takich państw jak Niemcy, Kanada, Włochy czy Hiszpania, które wydają na ten cel środki w przedziale 1-1,5 proc. PKB.

5. ZWIĘKSZENIE LICZEBNOŚCI POLSKIEJ ARMII

Po przedstawieniu wydatków jakie wpływają na potrzeby polskiej armii, należałoby pokazać na co dokładnie przeznaczamy takie środki finansowe. „Wojsko Polskie rośnie w siłę! Mamy coraz więcej żołnierzy, którzy dysponują najnowocześniejszym sprzętem. Odtwarzamy jednostki i tworzymy nowe. Tylko w tym roku w dobrowolnej zasadniczej służbie wojskowej przygotowaliśmy 25 tys. miejsc”, takie słowa Minister Obrony Narodowej przekazał na platformie społecznościowej Twitter. Faktem jest to, że ilość żołnierzy, wliczając w to oczywiście Wojska Obrony Terytorialnej, wynosi na marzec 2023 r. około 167 tysięcy osób. Porównując to z 2015 r., w którym liczba ta opiewała na około 95 tysięcy osób, można uznać, że Polska idzie w dobrym kierunku rozwoju pod względem samej liczebności armii, a kolejne miejsca są gotowe na przyjmowanie następnych osób. W samym styczniu tego roku powołanych na żołnierzy zawodowych oraz żołnierzy dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej było 3 969 osób, przy 4 392 zwolnień ze służby, natomiast należy dodać, że styczeń jest miesiącem, gdzie zwolnień tych

¹⁴ <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/wydatki-polski-na-obronnosc-w-2023-r-wydamy-prawie-4-proc-pkb-6781594> [dostęp: 16.04.2023].

¹⁵ K. Buchholz, *Where NATO Defense Expenditure Stands in 2022*. Dostępne pod adresem: <https://www.statista.com/chart/14636/defense-expenditures-of-nato-countries/> [dostęp: 16.04.2023].

występuje największa ilość¹⁶. W tym miejscu należy dodać, że Minister Obrony Narodowej zaznaczał swój cel osiągnięcia armii liczącej około 300 tysięcy osób, w tym około 250 tysięcy żołnierzy zawodowych oraz około 50 tysięcy żołnierzy Wojsk Obrony Terytorialnej. Można więc zauważyć, że pod względem ilościowym nasza armia idzie w dobrym kierunku, aby osiągnąć postawione przed nią cele i założenia. Nasuwa się jedynie pytanie: czy ilość zatrudnionych osób w resorcie Ministerstwa Obrony Narodowej nie przysłoni ich jakości? Następną statystyką przemawiającą za dobrym kierunkiem rozwoju armii jest fakt, iż w 2022 r. na żołnierzy zawodowych zostało powołanych 13 742 osób, przy 8 988 zwolnień ze służby, co daje bilans powołań/odejść na poziomie dodatnim wynoszącym 4 754 osoby. Porównując tę statystkę z 2015 r., bilans ten wyniósł -371 żołnierzy. Negatywna statystyka, jaka występuje w naszej armii, to z pewnością prognoza, jaką przedstawiono na koniec 2022 r., a mianowicie fakt, iż odejść z wojska w tamtym roku miało 6 tysięcy żołnierzy, a stan faktyczny wyniósł prawie 9 tysięcy, z czego ponad 4 tysiące to decyzje podjęte w ostatnim kwartale 2022 r.

Dlaczego tak duża liczba żołnierzy odeszła z wojska? Można założyć, że duża część zwolnień jest podyktowana osiągnięciem przez mundurowych uprawnień emerytalnych, co jest rzeczą oczywistą. Natomiast fakt podjętych decyzji odejścia w ostatnim kwartale 2022 r. sprawia, iż należy zacząć zastanawiać się czy aby na pewno same emerytury miały na tak dużą liczbę zwolnień realny wpływ. „Ale z rozmów z byłymi żołnierzami przebija się kilka wątków: rozdźwięk pomiędzy oczekiwaniami, które związane są ze służbą a realiami (fatalne relacje międzyludzkie, gospodarka niedoborów, brak wyposażenia, problemy z zaopatrzeniem), możliwość otrzymania większej pensji w cywilu (to dotyczy np. pilotów, specjalistów IT). Wielu z nich wskazuje, że zmusiła ich do odejścia sytuacja finansowa. Kredyty mieszkaniowe drożeją, dlatego chcą je spłacić, po otrzymaniu tzw. dodatku mieszkaniowego, a ten wypłacany jest (zupełnie bez sensu), dopiero gdy żołnierz zdejmie mundur. Żołnierze WOT wskazywali np. na szykany ze strony pracodawców, którzy nie są zadowoleni, gdy mundurowi wysyłani są do różnych akcji np. pilnowania granicy” – czytamy w publikacji Marka Kozubala¹⁷. Najbardziej prawdopodobnym powodem odejścia żołnierzy ze służby był właśnie rozstrzał pomiędzy oczekiwaniami a realiami, ponieważ ciężko jest przy tak masowej ilości zatrudnień w takim krótkim okresie czasu zadbać o każdego pracownika w sposób mu należny oraz zapewnić mu pełen dostęp do wyposażenia, szkoleń, czy ćwiczeń na nowoczesnym sprzęcie.

6. MODERNIZACJA ILOŚCIOWA I JAKOŚCIOWA POLSKICH SIŁ ZBROJNYCH. JAKI TO BĘDZIE SPRZĘT?

Jako państwo kluczowe dla wschodniej flanki NATO oraz kraj realnie zagrożony agresywną polityką Kremla w ostatnim latach, nadszedł czas na faktyczną

¹⁶ P. Jaźwiński, *Szef MON: nie ma exodusu z armii. A ilu zawodowych żołnierzy odeszło?*. Dostępne pod adresem: <https://konkret24.tvn24.pl/polska/wojsko-polskie-szef-mon-nie-ma-exodusu-z-armii-ilu-zawodowych-zolnierzy-odeszlo-6733202> [dostęp: 27.04.2023].

¹⁷ M. Kozubal, *Marek Kozubal: Fala odejść z wojska. MON nie widzi problemu*. Dostępne pod adresem: <https://www.rp.pl/wojsko/art37865691-marek-kozubal-fala-odejsc-z-wojska-mon-nie-widzi-problemu> [dostęp: 27.04.2023].

modernizację zbrojną armii z broni postsowieckiej na taką, która odpowiadać będzie standardom Sojuszu Północnoatlantyckiego poprzez zakup oraz produkcję nowoczesnego sprzętu, przede wszystkim dla zwiększenia bezpieczeństwa obywateli RP. Na początek należałoby przedstawić zamówienia na uzbrojenia pochodzące z polskich firm.

Pierwszym z zamówień, które zostanie opisane będzie zakup za kwotę 2 miliardów, 100 milionów złotych niemal 190 tysięcy karabinków MSBS GROT z Polskiej Fabryki Broni Łucznik w Radomiu, która jest odpowiedzialna m.in. za pistolet VIS 100, który jest na wyposażeniu naszej armii. Zgodnie z aneksem, do Sił Zbrojnych RP do 2026 r. zostanie dostarczonych blisko 88 tysięcy karabinków GROT C16 FB-A2. Karabinek automatyczny MSBS GROT C16 FB A2 kal. 5,56x45mm to nowoczesny system posiadający nowatorskie w skali światowej rozwiązania w dziedzinie broni modułowej. Modułowa budowa pozwalająca na tworzenie szeregu rozwiązań konstrukcyjnych w oparciu o elementy bazowe, tj. zespół lufy, zespół komory zamkowej, zespół suwadła. Szybka modyfikacja broni jest możliwa przez końcowego użytkownika w zależności od potrzeb. Karabinek wyróżnia się wysoką ergonomią. Jest w pełni przystosowany dla strzelców prawo i leworęcznych, gdyż wszystkie manipulatory odpowiadające za obsługę są umieszczone symetrycznie po obu stronach broni (zatrzask zamka, zatrzask magazynka, dźwignia przeładowania). Użytkownik w krótkim czasie może zmienić z użyciem narzędzi dostępnych w przyborniku, kierunek wyrzucania łusek na lewą lub prawą stronę¹⁸. Jest to niewątpliwie świetna informacja dla żołnierzy, którzy w końcu będą pracować na karabinach nowej generacji z możliwością przystosowania jej pod własne potrzeby. Dodatkowo podpisany został kontrakt na 250 kompletów samopowtarzalnych karabinów wyborowych 7,62x51mm o wartości około 11 milionów złotych brutto. Zastąpić mają wykorzystywane obecnie w wojsku karabiny wyborowe SWD i SWD-M zasilane amunicją 7,62x51R. Dostawa tej broni ma zostać zrealizowana w 2024 r.

Drugim zamówieniem z Polski będzie zaprojektowany przez polski przemysł, pływający Bojowy Wóz Piechoty „Borsuk”, który ma zastąpić konstrukcję z lat 60. ubiegłego wieku, czyli poradzieckie BWP-1. MON ma zamiar zakupić około 1400 sztuk, co oznacza zwiększenie zamówienia o początkowe 1000 sztuk, dzięki czemu „Borsuk” zostanie flagowym bojowym wozem piechoty. Bojowy Wóz Piechoty „Borsuk” to nowoczesny pojazd gaśnicowy, przeznaczony dla pododdziałów piechoty zmechanizowanej. W skład załogi wchodzi dowódca, działonowy operator i kierowca. Pojazd pływa, co wyróżnia go z innych wozów tego typu. Chroni załogę i żołnierzy desantu przed ostrzałem pociskami z broni strzeleckiej i granatników przeciwpancernych, a także przed wybuchami min oraz improwizowanych ładunków wybuchowych. Jego prędkość maksymalna po drogach utwardzonych wynosi 65 km/h, z kolei pływać może z maksymalną prędkością do 8 km/h. Masa „Borsuka” w wariantcie podstawowym wynosi 28 ton. Za projekt „Borsuka” odpowiada Konsorcjum, którego liderem jest Huta Stalowa Wola S.A.¹⁹.

¹⁸ <https://epatriot.pl/pl/p/Karabin-automatyczny-MSBS-GROT-C16-FB-A2-kal.-5%2C56x45mm/1773> [dostęp: 27.04.2023].

¹⁹ <https://regiony.tvp.pl/66562272/radomski-lucznik-zwieksza-produkcje-broni-dla-polskiego-wojska> [dostęp: 28.04.2023].

Kolejnym produkowanym w naszym kraju na potrzeby naszej armii jest głęboko zmodernizowany zestaw PPZR GROM, czyli PPZR PIORUN produkowany przez Mesko²⁰. W ostatnich sześciu latach spółka dostarczyła Wojsku Polskiemu ponad 1000 rakiet i kilkaset zestawów startowych. W połowie 2022 r. firma podpisała aneks zwiększający do 2026 r. zamówienie o prawie 3500 rakiet i 600 zestawów startowych. Przenośne przeciwlotnicze zestawy raketowe PIORUN przeznaczone są do zwalczania nisko lecących statków powietrznych, takich jak samoloty, śmigłowce i drony. W Siłach Zbrojnych RP są wykorzystywane w najniższej warstwie systemu obrony powietrznej na bliskich odległościach i małych wysokościach. W ramach modernizacji zastosowano zmodyfikowany mechanizm startowy, nową głowicę samonaprowadzającą o większej czułości oraz celownik optoelektroniczny, montowany na specjalnej szynie. Dzięki temu zwiększone zostały możliwości namierzenia celu, odporność na zakłócenia i zasięg rażenia²¹. PIORUN jest aktualnie świetnie ocenianym zestawem raketowym, ponieważ wykazuje wyjątkowo wysoką skuteczność na polu bitwy w walce z m.in. dronami, dzięki zastosowaniu laserowego czujnika zbliżeniowego²².

Następnymi zakupami są polskie systemy bezzałogowe WARMATE oraz FlyEye. System amunicji krążącej WARMATE to innowacyjny produkt w rodzinie systemów bezzałogowych GRUPY WB²³. Plecakowa wersja systemów amunicji krążącej WARMATE może być użytkowana jako samodzielny system, przenoszona, bądź przewożona przez pododdział wojsk lądowych lub specjalnych. Konstrukcja systemu umożliwia jego instalację na pojeździe (samochód, transportery opancerzone) oraz integrację Stacji Kontroli i Kierowania i Naziemnego Terminala Danych z instalacjami pojazdowymi. WARMATE to bezzałogowe platformy powietrzne wyposażone w różnego rodzaju głowice bojowe. Główne funkcjonalności:

- cichy napęd,
- statystycznie potwierdzona dokładność trafienia w cel 1.5 CEP,
- przenośna stacja kierowania i kontroli o umocnionej konstrukcji,
- zdolność do działania w roju,
- wymienne głowice bojowe,
- dzienna i nocna kamera,
- wiele poziomów bezpieczeństwa,
- wiele trybów lotu,
- możliwość przerwania misji,
- gotowość do startu w poniżej 5 minut,
- łatwy w obsłudze²⁴.

²⁰ Mesko – przedsiębiorstwo powołane w 1922 r., a działające od 25 sierpnia 1924 r., początkowo jako Państwowa Fabryka Amunicji następnie Zakłady Metalowe MESKO SA. Obecnie przedsiębiorstwo produkuje broń i amunicję z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej.

²¹ <https://www.wojsko-polskie.pl/przeciwlotnicze-zestawy-raketowe-piorun/> [dostęp: 28.04.2023].

²² P. Kozłowski, *Piorun kultowy na Ukrainie. "Die Welt" pisze o "supernowoczesnej polskiej broni"*. Dostępne pod adresem: <https://gospodarka.dziennik.pl/news/artykuly/8437771,rakiety-piorun-supernowoczesna-polska-bron-ukraina-wojna-rosja-krab.html> [dostęp: 18.06.2023].

²³ GRUPA WB – polskie przedsiębiorstwo z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim, działające w branży zbrojeniowej i cywilnej, prowadzące prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie techniki elektronicznej.

²⁴ <https://www.wbgroup.pl/produkt/system-amunicji-krazacej-warmate/> [dostęp: 29.04.2023].

Ministerstwo Obrony Narodowej w 2017 r. zamówiło dostarczenie stu zestawów WARMATE, natomiast w 2022 r. podpisano nowy kontrakt, lecz nie podano do informacji publicznej ile zestawów zostało zamówionych. Kontrakt o wartości 50 mln zł przewiduje nie tylko dostawę amunicji, lecz także realizację pakietów szkoleniowego i logistycznego²⁵. Drugi wielozadaniowy bezzałogowy system latający FlyEye to zaawansowane, całkowicie polskie rozwiązanie. Sprawdzony w warunkach bojowych bezzałogowiec może być stosowany do obserwacji pola walki, kierowania artylerią, retransmisji sygnału, patrolowania granic lub monitoringu infrastruktury krytycznej²⁶. Na mocy wartego 50 mln zł brutto kontraktu, do wojska trafi jedenaście zestawów bezzałogowych systemów powietrznych FlyEye²⁷.

Pierwsza część modernizacji Sił Zbrojnych RP, realizowana z udziałem Polskiej Grupy Zbrojeniowej pokazuje, że MON zaczął wykorzystywać możliwości polskiego przemysłu zbrojeniowego. Jest to niewątpliwie duży plus, ponieważ daje to szansę rozwoju i perspektywy funkcjonowania tej gałęzi przemysłu, co będzie w dużej mierze decydować o ogólnym potencjale obronnym państwa. Dodatkowo producenci mogą szybko dostarczać, wprowadzać poprawki oraz naprawiać własne produkty na miejscu, co pozwala zmniejszać koszty transportowe oraz minimalizować problemy logistyczne.

Następne modernizacje pochodzą od zagranicznych kontrahentów, a jest ich naprawdę sporo, są to m.in.: zestaw Pilica, system przeciwlotniczy „mała Narew”, drony BAYRAKTAR, systemy Patriot, czołgi K2, armatohaubice K9, pojazdy minoodporne Cougar, system Wisła, okręty typu Kormoran II, śmigłowce AW 149 i śmigłowce AW101, wyrzutnie Chunmoo, systemy raketowe HIMARS, samoloty F-35, samoloty FA/50, czołgi ABRAMS, czy satelity obserwacyjne. Postanowiliśmy wybrać najciekawsze oraz mające największe znaczenie dla bezpieczeństwa naszych granic.

Modernizacja systemów artyleryjskich jest kluczem do wzmocnienia zdolności obronnych a zarazem odparcia przez Polskę potencjalnej agresji zbrojnej. Została więc podjęta decyzja o zakupie HIMARS, czyli systemu artylerii raketowej wysokiej mobilności, lekkiej wieloprowadnicowej wyrzutni rakiet zamontowanej na podwoziu opancerzonej ciężarówce, wykorzystującej różnego rodzaju rakiet i głowice bojowe. Najpopularniejszą odmianą głowic jest M30A2. Zawarte jest w niej ponad 180 tys. tungstenowych fragmentów, a sam pocisk działa jak gigantyczny szrapnel, który po wybuchu rozrzuca z dużą energią fragmenty przebijające pancerz. Drugim produkowanym wariantem GLMRS jest pocisk M31A2 z pojedynczą wybuchową głowicą o wadze 90 kg. W planach jest też kolejna głowica, która wejdzie do użycia w 2025 r. To pocisk ER GLMRS z zasięgiem do 150 km. Będzie on potrafił razić zarówno cele powierzchniowe, jak i dostanie głowicę odłamkowo-

²⁵ <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/37140?t=WARMATE-dla-polskiej-armii> [dostęp: 29.04.2023].

²⁶ <https://www.wbgroup.pl/produkt/bezzaalogowy-system-powietrzny-klasy-mini-flyeye/> [dostęp: 29.04.2023].

²⁷ M. Miernicka, *Nowe drony dla wojska*. Dostępne pod adresem: <https://www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/36494?t=Nowe-drony-dla-wojska> [dostęp: 29.04.2023].

burzącą²⁸. W 2019 r. Polska zamówiła 20 wieloprowadnicowych wyrzutni (18 bojowych i 2 do celów ćwiczebnych), natomiast w maju 2022 r. MON zwrócił się do Stanów Zjednoczonych o kolejne około 500 zestawów. Niestety USA nie były w stanie zaoferować tak dużej ilości zestawów i wyprodukować ich blisko 200. W odpowiedzi Polska zamówiła 218 koreańskich wyrzutni Chunmoo²⁹. Oczywiście należy również wspomnieć o jeszcze jednym systemie rakietowym ziemia-powietrze amerykańskiego pochodzenia, a mianowicie o MIM-104 Patriot, który ma stanowić podstawę I fazy systemu WISŁA. Oferuje on ochronę przed: samolotami, pociskami samosterującymi, dronami oraz rakietami balistycznymi krótkiego zasięgu. „Międzyrządowy kontrakt w pierwszej z dwóch zakładanych faz podpisano w 2018 r. Umowa wartości 4,75 mld dolarów (z tego ponad 700 mln zł przewidziano na zakup elementów w polskich zakładach) przewiduje dostawy dwóch baterii (16 wyrzutni) Patriot z radarem o polu widzenia 120 stopni, 208 pocisków PAC-3 MSE koncernu Lockheed Martin; zestawy mają być zintegrowane z nowym systemem zarządzania polem walki IBCS (Integrated Air and Missile Defense Battle Command System) firmy Northrop Grumman”³⁰.

Jeżeli chodzi o modernizację Sił Powietrznych, MON podpisał umowę na zakup 32 wielozadaniowych samolotów piątej generacji Lockheed Martin F-35 Lightning II wraz z pakietami szkoleniowymi i logistycznymi o wartości 4,6 mld USD. „Zdaniem ministra Mariusza Błaszczaka, samoloty piątej generacji F-35 to przełomowe zdolności, które pozyskają nasze Siły Powietrzne: – F-35 to samoloty wyróżniające się interoperacyjnością, a więc współpracujące także np. z systemem PATRIOT, który zakupiliśmy w 2018 r., z samolotami F-16, które posiadamy już od kilku lat, a więc gwarantujące bezpieczeństwa naszej Ojczyźnie. To nie słowa, tylko wypełnione zobowiązania budują zaufanie. A więc zobowiązania wobec polskich pilotów, żeby mogli służyć ma sprzęcie, który jest najlepszy”³¹. F-35A to amerykański, jednomiejscowy, jednosilnikowy myśliwiec wielozadaniowy piątej generacji, startujący i lądujący w sposób konwencjonalny, zbudowany przez korporację Lockheed Martin w ramach projektu *Joint Strike Fighter*, który miał na celu zbudowanie maszyny spełniającej wymagania wszystkich rodzajów amerykańskich sił zbrojnych.

Na samym końcu pozostała modernizacja dla wojsk pancernych, a mianowicie czołgi K2. Przedmiotem umowy ramowej z Hyundai Rotem jest zakup łącznie 1000 czołgów K2 oraz spolonizowanej wersji rozwojowej K2PL wraz z pojazdami towarzyszącymi, tj. pojazdami zabezpieczenia technicznego, pojazdami inżynieryjnymi oraz innymi elementami opartymi na polskich rozwiązaniach, a także pakietu szkoleniowo-logistycznego, zaopatrzenia w amunicję oraz wsparcia technicznego producenta. Pakiet szkoleniowy obejmuje wyposażenie symulatora oraz szkolenie

²⁸ A. Mężyński, *HIMARS. Dlaczego jest tak zabójczy i jak działa?*. Dostępne pod adresem: <https://gospodarka.dziennik.pl/news/artykuly/8499978,himars-system-rakietowy-jak-dziala-rakiety-ukraina-rosja-wojna.html> [dostęp: 29.04.2023].

²⁹ <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/himars-dla-polski-20-systemow-artylirii-rakietowej-ma-byc-dostarczonych-w-2023-roku-6223869> [dostęp: 29.04.2023].

³⁰ <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/patrioty-w-polsce-i-w-regionie-gdzie-sa-rozmieszczone/532nddn> [dostęp: 29.04.2023].

³¹ <https://www.wojsko-polskie.pl/articles/tym-zyjemy-v/2020-02-031-f-35-dla-polski/> [dostęp: 29.04.2023].

personelu w Korei Południowej i Polsce, w tym szkolenie z czołgami K2 we współpracy z armią Republiki Korei. Wykonawca zapewni również wsparcie serwisowe w Polsce od momentu przybycia pierwszych czołgów. Umowa przewiduje również transfer technologii, w wyniku którego powstaną zdolności przemysłowe w zakresie technologii opancerzenia, co umożliwi pozyskanie wiedzy serwisowej w pierwszej fazie i ostateczne uruchomienie produkcji K2PL w Polsce i tym samym polonizację łańcuchów dostaw. Terminy dostaw pierwszych 180 czołgów K2 planowane są na lata 2022-2025, natomiast dostawy 820 K2PL rozpoczną się w 2026 r. i w tym samym roku rozpocznie się produkcja w Polsce. K2 Black Panther to południowokoreański czołg podstawowy generacji 3+. Jego uzbrojenie główne stanowi armata gładkolufowa kal. 120 mm z automatem ładowania, która może wykorzystywać najnowsze rodzaje amunicji. Uzbrojenie pomocnicze stanowi 7,62 mm. karabin maszynowy oraz 12,7 mm. wielkokalibrowy karabin maszynowy (WKM). Zaawansowany system kierowania ogniem czołgu zapewnia wysoką skuteczność prowadzonego ognia na dalekich dystansach³².

PODSUMOWANIE

Agresywna postawa Federacji Rosyjskiej była znana naszemu krajowi już od wielu dekad. Jednakże po upadku Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i utworzenia początkowo demokratycznej Rosji, nastąpiło przeświadczenie o zmianie jej agresywnej doktryny władzy i pokierowania jej na tor demokracji. Jednakże była to piękna wizja, która okazała się po dojściu do władzy Putina (31 grudnia 1999 r.) jakże skrupulatnie wyważoną i przemyślaną pułapką dla Staro Kontynentu.

Działania na przestrzeni dekad podejmowane przez III Rzeczpospolitą okazały się nie wystarczające, chociaż trzeba zaznaczyć, że w tamtym okresie nie wierzone w możliwość zaistnienia kolejnego konfliktu zbrojnego (po wojnie w byłej Jugosławii). Skupiano się w tamtym czasie na „wojnie” gospodarczej, gdzie przemysłem wojennym były towary, usługi i firmy. Jednakże rok 2022 r. rozmył całkowicie wątpliwości. Okazało się, że mimo upływu lat, osiągnięcia, wydawało się przekonania o braku sensu prowadzenia wojen w sposób bezpośredni, to to wszystko było tylko kłamstwem, którego albo nie chcieliśmy zauważyć, bądź było nam lepiej żyć w jego cieniu.

Polska, dzięki zakupom jakie podejmuje, może stać się wielką potęgą militarną Europy, według ekspertów będziemy najliczniejszą siłą pancerną. Dzięki czemu wzrasta nasza rola nie tylko w Europie, ale także w samym Sojuszu Północnoatlantyckim. Nawet zagraniczna prasa pisze o dobrym przygotowaniu Polski do nowych realiów świata, przykładem może być niemiecki dziennik „Die Welt”, na łamach którego Philipp Fritz opisuje sytuację następująco: „Polska zbroi się najszybciej w NATO” i „Zdecydowanie i szybko inwestuje w zbrojenia; w przeciwieństwie do Niemiec”. W tej niemieckiej gazecie możemy przeczytać także: „Faktycznie Polska już od dłuższego cieszy się opinią wzorowego ucznia NATO. Bez problemu kraj ten przekracza wyznaczony przez sojusz wojskowy cel 2 procent (wydatków na obronność – red.). W tym roku, dzięki kolejnym wydatkom obron-

³² <https://www.wojsko-polskie.pl/czolgi-k2/> [dostęp: 29.04.2023].

nym w wysokości 21 mld euro, Polska ma właściwie dojść do 3 procent PKB. A premier Mateusz Morawiecki zapowiedział nawet zwiększenie wydatków obronnych do 4 procent (PKB) jeszcze w 2023 r.”³³.

Powyższe opinie, jak i wiele innych, które w ostatnim czasie lawirują po wirtualnym świecie, świadczą o tym, że Polska w ostatnim czasie jest bacznie obserwowana ze względu na działania podejmowane w obszarze militarnym. Nasze zagraniczne zakupy robią wrażenie w stosunku do ilości, jak i jakości. Co prawda zawsze znajdują się dwie strony medalu, będzie to bardzo kosztowny proces i jest on rozłożony w czasie, ale spójrzmy na superlatywy: polski przemysł zbrojeniowy znowu ma szansę wyjścia z powolnego marazmu i przypomnienia sobie lat świetności; w końcu nasze transakcje nie polegają tylko na kupowaniu sprzętu, ale też technologii, co pozwala nam na naukę i wykształcanie inżynierów i specjalistów, którzy w przyszłości sami będą mogli projektować; potencjał, który ma odstraszać. Pamiętajmy, że nie zbroimy się tylko po to, żeby mieć w razie czasu „W” czym walczyć, ale by odstraszyć potencjalnych agresorów i w ich bilansie zysków i strat sama myśl o ataku była nieopłacalna.

Kończąc powyższy wywód, należy wspomnieć także o kwestii zawartej w tytule, czyli bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO. Dzięki naszemu zbrojeniu i silnej pozycji, która za tym będzie szła, stajemy się także gwarantem dla naszych odważnych, jednakże powierzchniowo mniejszych sąsiadów, jak np.: Litwa, Łotwa, Estonia. Przesmyk Suwalski, znajdujący się na granicy polsko-litewskiej jest punktem połączenia Krajów Bałtyckich z resztą członków sojuszu, co czyni go strategicznym punktem zarówno dla członków Paktu Północnoatlantyckiego, ale również celem ataku, dzięki któremu wystąpiłaby możliwość odcięcia krajów bałtyckich od linii zaopatrzenia i wysyłania wsparcia drogą lądową. Dlatego też właśnie dzięki silnym Siłom Zbrojnym RP nie tylko zapewniamy bezpieczeństwo jej obywatelom, ale także zapewniamy naszym sąsiadów, że wschodnia granica NATO jest w stanie się utrzymać i bronić przed agresorem.

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne

1. Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r. (Dz.U.2000.87.970).

Źródła internetowe

2. Buchholz K., *Where NATO Defense Expenditure Stands in 2022*. Dostępne pod adresem: <https://www.statista.com/chart/14636/defense-expenditures-of-nato-countries/>.
3. <https://epatriot.pl/pl/p/Karabin-automatyczny-MSBS-GROT-C16-FB-A2-kal.-5%2C56x45mm/1773>.
4. <https://kancelariamdb.pl/ustawa-o-obronie-ojczyzny-najwazniejsze-kwestie/>.

³³ <https://wpolityce.pl/swiat/632735-die-welt-polska-zbroi-sie-najszybciej-w-nato> [dostęp: 01.05.2023].

5. <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/37140?t=WARMATE-dla-polskiej-armii>.
6. <https://regiony.tvp.pl/66562272/radomski-lucznik-zwieksza-produkcje-broni-dla-polskiego-wojska>.
7. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/powszechny-obowiazek-obrony-rzeczypospolitej-polskiej-16787130/art-3>.
8. <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/himars-dla-polski-20-systemow-artylirii-raketowej-ma-byc-dostarczonych-w-2023-roku-6223869>.
9. <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/wydatki-polski-na-obronnosc-w-2023-r-wydamy-prawie-4-proc-pkb-6781594>.
10. <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/patrioty-w-polsce-i-w-regionie-gdzie-sa-rozmieszczone/532nddn>.
11. <https://wpolityce.pl/swiat/632735-die-welt-polska-zbroi-sie-najszybciej-w-nato>.
12. <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/13-742-zolnierzy-w-2022-roku-wstapilo-do-wojska-to-byl-rekord-od-czasu-zlikwidowania-obowiazkowej-sluzby-wojskowej>.
13. <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2022/06/02/madrycka-koncepcja-strategiczna-a-przyszlosc-nato/index.html>.
14. <https://www.wbgroup.pl/produkt/bezsalogowy-system-powietrzny-klasy-mini-flyeye/>.
15. <https://www.wbgroup.pl/produkt/system-amunicji-krazacej-warmate/>.
16. <https://www.wojsko-polskie.pl/articles/tym-zyjemy-v/2020-02-031-f-35-dla-polski/>.
17. <https://www.wojsko-polskie.pl/czolgi-k2/>.
18. <https://www.wojsko-polskie.pl/przeciwlotnicze-zestawy-raketowe-piorun/>.
19. Jaźwiński P., *Szef MON: nie ma exodusu z armii. A ilu zawodowych żołnierzy odeszło?*. Dostępne pod adresem: <https://konkret24.tvn24.pl/polska/wojsko-polskie-szef-mon-nie-ma-exodusu-z-armii-ilu-zawodowych-zolnierzy-odeszlo-6733202>.
20. Kozłowski P., *Piorun kultowy na Ukrainie. "Die Welt" pisze o "supernowoczesnej polskiej broni"*. Dostępne pod adresem: <https://gospodarka.dziennik.pl/news/artykuly/8437771,rakiety-piorun-supernowoczesna-polska-bron-ukraina-wojna-rosja-krab.html>.
21. Kozubal M., *Marek Kozubal: Fala odejść z wojska. MON nie widzi problemu*. Dostępne pod adresem: <https://www.rp.pl/wojsko/art37865691-marek-kozubal-fala-odejsc-z-wojska-mon-nie-widzi-problemu>.
22. Lorenz W., *Wysunięta obrona – nowe podejście do polityki obrony i odstraszania NATO*. Dostępne pod adresem: <https://www.pism.pl/publikacje/wysunieta-obrona-nowe-podejscie-do-polityki-obrony-i-odstraszania-nato>.
23. Mężyński A., *HIMARS. Dlaczego jest tak zabójczy i jak działa?*. Dostępne pod adresem: <https://gospodarka.dziennik.pl/news/artykuly/8499978,himars-system-raketowy-jak-dziala-rakiety-ukraina-rosja-wojna.html>.
24. Miernicka M., *Nowe drony dla wojska*. Dostępne pod adresem: <https://www.polska-zbrojna.pl/home/articleshow/36494?t=Nowe-drony-dla-wojska>.

25. Palczewski S., *Koncepcja strategiczna NATO. Rosja to wróg i potencjalne źródło ataku*. Dostępne pod adresem: <https://cyberdefence24.pl/armia-i-sluzby/koncepcja-strategiczna-nato>.

26. Simón L., *Madrycka koncepcja strategiczna a przyszłość NATO*. Dostępne pod adresem: <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2022/06/02/madrycka-koncepcja-strategiczna-a-przyszlosc-nato/index.html>.

THE IMPORTANCE OF POLAND AND POLISH IN ARMS FOR THE SECURITY OF NATO'S EASTERN FLANK

Summary: *The article presents the situation of the Republic of Poland and its plans in the context of armament and development of the armed forces. The activities and events that contributed to the above actions were discussed. The policy and strategy of NATO countries as well as the main opponent of the alliance, i.e. the Russian Federation, were discussed. The purchases of the Polish arms industry and steps taken by the armed forces and the Ministry of National Defense to ensure the security of the nation, but also to strengthen the defense potential of the eastern border of the North Atlantic Alliance, were described.*

Keywords: *security, NATO, Russian Federation, armed forces, modernization, arms industry*